

Een onbekende waardplant van het

Ook dicht bij huis valt nog veel over vlinders te ontdekken. Zelfs van gewone soorten weten we nog lang niet alles, zoals uit dit artikel van Peter van Wely blijkt.

Peter van Wely

Al jarenlang bestudeer ik in mijn woonplaats Zoetermeer vlinders, waarbij ik bijvoorbeeld let op de vliegtijden en het gedrag van de verschillende soorten. Een van de soorten die ik beter heb onderzocht is het Boomblauwtje (*Celastrina argiolus*).

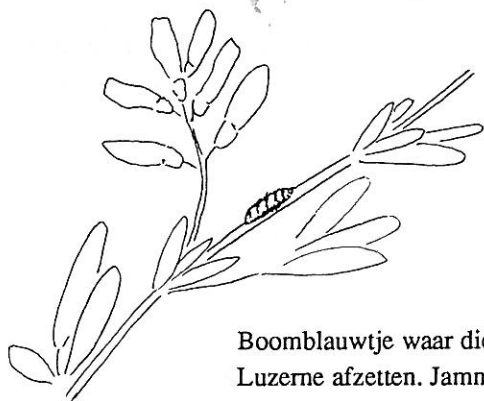
Boomblauwtjes die eitjes afzetten op Luzerne.
Tekening: Monte Gardenier.

Het Boomblauwtje is een algemene vlindersoort die overal voor kan komen waar bomen en struiken aanwezig zijn. Ook in tuinen wordt hij veel gezien. De vlinder vliegt in twee, soms drie generaties per jaar. De rupsen kunnen zich met veel verschillende soorten planten voeden zoals Sporkehout, Hulst, Klimop, Struikheide en zelfs de Vlinderstruik (Tax, 1989). Omdat dit heel verschillende plantesoorten zijn leek het me interessant om in verschillende delen van het land eens beter naar de keuze van de waardplant te kijken.

In de Achterhoek zag ik de vrouwtjes van het Boomblauwtje vooral eitjes leggen op Klimop. Deze plant groeit volop tegen de Wintereiken in de bossen. Je zou dus kunnen stellen dat door het grote aanbod aan Klimop de keuze van het Boomblauwtje voor de hand ligt. Dit werd eigenlijk nog bevestigd tijdens een vakantie op de Veluwe. Hier is de situatie totaal anders; veel dennenbos en al dan niet vergraste heidevelden. In deze omgeving zag ik veel vrouwtjes van het Boomblauwtje eitjes leggen op jonge takjes van de Struikheide. Ook hier geldt dus kennelijk dat de meest voorkomende waardplant ook het meest wordt gekozen.

Terug in mijn woonplaats Zoetermeer - waar ik veel meer vlinderuren maak - zag ik het Boomblauwtje eitjes leggen op Klimop die op muren groeit. Niets bijzonders eigenlijk. Wie schetst mijn verbazing echter toen ik in 1988 Boomblauwtjes eitjes zag afzetten op Luzerne. De vlinders zochten steeds de groene knoppen van de nog niet bloeiende bloemaartjes op, kromden hun achterlijfje en hechtten er een eitje op vast. Vervolgens zochten ze een andere groene knop op. De Luzerne dus als waardplant voor het Boomblauwtje. Een plant die je onmogelijk tot de bomen, heesters of houtige gewassen kunt rekenen. Dat de waarneming geen uitzondering was, bleek in 1989, toen de zomergeneratie van het Boomblauwtje uitbundig vloog. In de periode van 26 juli tot 11 augustus nam ik meer dan 25 vrouwtjes van het

Boomblauwtje

Rups van het Boomblauwtje op Luzerne.
Tekening: Monte Gardenier.

Boomblauwtje waar die tientallen eitjes op Luzerne afzetten. Jammer genoeg is het Boomblauwtje in de meeste andere jaren schaars in Zoetermeer. In 1990 zag ik vier Boomblauwtjes eieren afzetten op Luzerne. In 1991 was de soort zelfs uiterst schaars. Ik zag toen in het hele seizoen slechts drie Boomblauwtjes, alle drie mannetjes. In 1992 vloog hij echter weer goed, zowel in de lente als in de zomer. Wonderlijk zoals deze vlindersoort dan uit het 'niets' herrijst. Dat jaar leverde mij dan weer een behoorlijk aantal waarnemingen van Boomblauwtjes op: tien vrouwtjes eierlegend op Luzerne en twee op Klimop. Het lijkt er dus op dat het Boomblauwtje in Zoetermeer verreweg het meest gebruik maakt van Luzerne als waardplant. In Duitsland is Luzerne ook bekend als waardplant van dit blauwtje (Ebert et al., 1991), maar in de Nederlandse vlinderliteratuur heb ik het niet kunnen vinden. Wel noemt Ellferich (1966) Hokjespeul en Heidebrem - eveneens planten die tot de Vlinderbloemigen behoren - als waardplanten van het Boomblauwtje.

Tenslotte nog een opmerking: er is nog een blauwtje, namelijk het Icarusblauwtje, dat haar eitjes op Luzerne legt. Ze doet dit overigens niet zo vaak als het Boomblauwtje. Het Icarusblauwtje gebruikt Luzerne veel meer als nectarbron. Over de favoriete waardplanten van dit blauwtje hoop ik een volgende keer te schrijven.

LITERATUUR

- Tax, M.H., 1989. Atlas van de Nederlandse Dagvlinders. Vereniging tot behoud van Natuurmonumenten/Vlinderstichting.
- Ebert, G. en Rennwald, E., 1991. Die Schmetterlinge Baden-Württembergs. Verlag Eugen Ulmer
- Ellferich, N.W., 1966. De Nederlandse Lycaenidae. Wetenschappelijke Mededeling KNNV, no. 66.

NOGMAALS HET BOOMBLAUWTJE

Bijna tegelijk met het vorige artikel ontving de redactie nog een melding van Luzerne als waardplant van het Boomblauwtje. Hieronder beschrijft Hermy Middelhuis haar waarnemingen.

Donderdag 9 juli:

Als ik om half vier buiten een kopje koffie zit te drinken zie ik een Boomblauwtje naast me op een Luzernestruik zitten. Eerst dacht ik dat ze nectar aan het drinken was, maar tot mijn verbazing zag ik dat ze eitjes afzette tussen de bloemknoppen. Het is een grote struik van wel een meter in het rond. Twee takjes met eitjes heb ik in een vaas gezet, om het beter te kunnen volgen.

Maandag 13 juli:

De eitjes beginnen iets te verkleuren.

Woensdag 15 juli:

De rupsen zijn uit het ei gekropen. Ze zijn zo klein dat ze nauwelijks te vinden zijn.

Zondag 26 juli:

Buiten op de Luzerne vind ik nog een rups van het Boomblauwtje. Ook deze neem ik mee naar binnen. Elke dag is het opnieuw een heel speurwerk om de rupsen te vinden tussen de bloemknoppen. Ze zijn werkelijk perfect aangepast.

Woensdag 29 juli:

Ik heb een paar dorre bladeren in de bak gedaan en daar is een van de rupsen onder gekropen. Onder het blad is hij verpopt.

Donderdag 30 juli:

De tweede en derde rups hebben zich verpopt.

Maandag 10 augustus:

Vanmiddag is de eerste vlinder uitgekomen, het is een vrouwtje. 's Avonds verschijnt de tweede; ook een vrouwtje. De derde zit nog in de pop. Misschien gaat hij wel overwinteren.

SUMMARY

Celastrina argiolus, a common butterfly in the Netherlands, is known to have various trees and shrubs as food plant. Observations were made in Zoetermeer (province South Holland) of *C. argiolus* ovipositing on lucerne, a host plant not mentioned before in Dutch butterfly literature.